

Ako vo filme: Túžiť uvidieť Boha. Stretnutie so Zachejom

Zachej by sa bol uspokojil už len s tým, že by mohol Ježiša vidieť. Jeho očakávania však boli prekonané, keď ho Majster požiadal o pohostenie. Je azda väčšia radosť než mať samotného Boha vo svojom dome?n tu casa?

11.02.2026

Ježiš práve prichádza do mesta Jericho (porov. Lk 19, 1–9). Medzi obyvateľmi sa hneď, ako prekročí vstupnú bránu, šíri správa: „Je to Majster! Už prišiel!“ Všetci ho chcú vidieť a počuť. Medzi nimi je aj Zachej. Je to významný muž, bohatý a hlavný mýtnik. Preto sa neteší veľkej úcte, lebo spolupracuje s okupačnými úradmi pri vyberaní daní. A predsa je tam – ako jeden z mnohých – a snaží sa dostať do davu, aby mohol Ježiša vidieť. Má však problém: je nízkej postavy. Nech by sa snažil akokoľvek, vždy je pred ním niekto vyšší, kto mu bráni vo výhľade.

Bezradnému Zachejovi napadne “plán B”. O kúsok ďalej, pri ceste, stojí strom. Odtiaľ, z výšky, by mohol Ježiša bez problémov vidieť. Hoci si zvyčajne musí zachovávať dôstojnosť primeranú svojmu postaveniu, teraz neváha urobiť niečo, čo by sa mohlo zdať smiešne, lebo vie, že „vysmech

neexistuje pre toho, kto robí to, čo je najlepšie“^[1]. Predbehne sprievod, vybehne dopredu a vylezie na figovník. Taká veľká je jeho túžba spoznať Majstra. Nezastaví sa pred ťažkosťami. Je ochotný obetovať dokonca aj svoju vlastnú vážnosť: nechať sa vidieť, ako dychtiac beží, lezie na strom a vykúka spomedzi konárov. Jeho záujem vidieť Ježiša ďaleko presahuje obyčajnú ľudskú zvedavosť; to, čo Zachej hľadá – viac či menej vedome – je pravda. Predovšetkým hľadá pravdu o vlastnom živote.

Pohľad bez predsudkov

Keď Ježiš príde k figovníku, zdvihne oči a upriami svoj pohľad na mýtnika. Zachej sa zahľadí do očí Majstra. Už to nie je len pozorovanie Ježiša zo stromu ako objektu, ale vzájomné stretnutie pohľadov. Možno niekto zo sprievodu ironicky poznamená: „Pozrite, to je Zachej,

hlavný mýtnik, a lezie na strom ako malé dieťa.“ Kristus však nerozmýšľa v nálepkách. Nevidí v Zachejovi zradcu, ale dušu smädnú po Bohu. A preto naňho hľadí. „Tento Ježišov pohľad, ktorý je krásny, ktorý vidí druhého – nech je ktokoľvek – ako adresáta lásky, je začiatkom evanjelizačného zápalu“^[2]. Zachej, ktorému nezáleží na tom, čo si myslia iní, cíti, že sa naňho Ježiš pozerá. Nebojí sa, že by Pán videl do hĺbky jeho duše. Zachej je teda dušou, ktorá chce vstúpiť do modlitby: vidieť seba samého očami Ježišovho milosrdenstva. Je to začiatok jeho obrátenia.

Ohromený Ježišovým pohľadom počuje Zachej tieto slová: „Zachej, pod' rýchlo dolu, lebo dnes musím zostať v tvojom dome“ (Lk 19, 5)! Jeho očakávania boli prekonané. Ešte pred chvíľou mu stačilo Ježiša len vidieť; nikdy by si nebol pomyslel, že sa Ježiš zastaví, pozrie mu do očí a

vysloví jeho meno. No radosť ide ešte ďalej: žiada ho, aby ho prijal vo svojom dome! „Kristus vidí náš nedostatok vo svetle Božej múdrosti a svojou všemohúcnosťou môže aj chce predstihnúť všetky naše želania. — Pán vidí ďalej ako my s našou obmedzenou logikou a je nekonečne veľkodušný“!^[3] — Vie o Zachejovej vytrvalej túžbe vidieť ho, a preto sa mu sám dáva vidieť. No nezostáva len pri tom: hľadá naňho, oslovuje ho a hovorí mu, že chce vstúpiť do jeho domu. Ježišovi stačí úprimná túžba duše hľadať ho, aby sa k nej priblížil: „Kde je tvoja túžba po Bohu? Lebo viera je práve to: mať túžbu nájsť Boha, stretnúť ho, byť s ním, byť s ním šťastný“^[4].

Zachejova odpoveď na Ježišovu prosbu na seba nenechá dlho čakať. Zíde zo stromu, ako najrýchlejšie vie, a prijme Pána vo svojom dome „s radosťou“ (Lk 19, 6). Táto radosť je prirodzenou reakciou po intenzívnej

túžbe po Pánovej blízkosti. Ako veľmi by sa asi snažil ho pohostiť! Určite by prejavoval úctu a vďačnosť, ktoré pomáhajú vytvoriť prostredie srdečnosti a radosti. Pozorne by tiež načúval slovám, ktoré by Majster vyslovil. Lebo len ten, kto hľadá pravdu, je schopný prijať Pánovo učenie a konfrontovať ho so svojim životom. Naopak, tí, ktorí uvažujú podľa vopred daných schém – ako niektorí Židia tej doby – si všimnú len to, že Ježiš urobil niečo neodpustiteľné: vošiel do domu hlavného mýtnika. Preto všetci začnú medzi sebou hundrať (porov. Lk 19, 7). „Boh sa nenechá ovplyvniť našimi ľudskými predsudkami, ale v každom vidí dušu, ktorú treba zachrániť; osobitne ho priťahujú tie duše, ktoré sú považované za stratené – a ktoré sa tak cítia aj samy. Ježiš Kristus, vtelený Boh, ukázal toto nesmierne milosrdenstvo, ktoré nijako nezľahčuje vážnosť hriechu, ale vždy hľadá spásu hriešnika, ponúka mu

možnosť záchrany, nového začiatku, obrátenia“^[5].

Rozhodnutie lásky

Zachej cíti hlbokú vďačnosť voči Ježišovi. Pravda je taká jasná, Pán bol taký láskavý, že sa ráčil vstúpiť do jeho domu – dokonca bez toho, aby ho o to žiadal –, že Zachej vo svojom vnútri prežíva hlboké otrasenie. Je to chvíľa obrátenia. A v tomto prostredí radosti vyhlasuje: „Pane, polovicu svojho majetku dám chudobným a ak som niekoho oklamal, vrátim štvornásobne“ (Lk 19, 8).

Nikto od neho nežiadal taký veľký skutok veľkodušnosti. Rozhoduje sa tak, lebo chce. Necíti sa nútený: je to on sám, kto sa slobodne rozhoduje. Nemá pocit, že robí niečo proti tomu, po čom by v skutočnosti túžil. On, zvyknutý robiť ekonomické výpočty, sa teraz nezastavuje pri malicherných kalkuláciách, lebo nemá pocit, že odpovedá na nejakú

požiadavku; jednoducho berie iniciatívu. A to, čo sa rozhodne urobiť, mu nepripadá hrdinské, lebo je uchvátený Pánovou dobrotou, a preto sa mu všetko zdá málo. Nechce len niečo dať, ale dať seba samého, lebo to, pre čo sa rozhodol, je milovať – teda odpovedať na Pánovu lásku. Zachej viac než štedrý človek jednoducho začal žiť z lásky.

„Slobodne, bez akéhokoľvek prinútenia, pretože sám chcem, sa rozhodujem pre Boha. Zaväzujem sa slúžiť a pre lásku k Ježišovi Kristovi premeniť svoj život na službu druhým“^[6]. Je zrejmé, že čin tohto druhu možno urobiť len vtedy, keď ho človek robí s radosťou: Zachej to robí, lebo je radostný, vďačný a uchvátený, a toto konanie ho naplňa šťastím oveľa väčším, než aké mu kedy dali samotné bohatstvá. Právom sa hovorí, že radosť „nie je inou čnosťou než láskou, ale jej určitým skutkom a účinkom“^[7]. Preto

vedomie, že sme slobodní milovať,
„nás vedie k tomu, že v duši
zakúšame radosť a s ňou aj dobrú
náladu“^[8]. Tí, ktorí sa rozhodli
darovať seba samých, sú radostní:
„Slovo „šťastný“ alebo
„blahoslavený“ sa stáva synonymom
slova „svätý“, pretože vyjadruje, že
osoba, ktorá je verná Bohu a žije jeho
slovo, dosahuje – v darovaní seba –
pravé šťastie“^[9].

Radosť z toho, že môžeme potešiť Pána

Pri prekvapujúcom vyhlásení
hlavného mýtnika si možno niektorý
z hostí pomyslí, že to, čo práve
povedal, nezodpovedá ľudskej logike.
Ježiš však s pohnutím hovorí:

„Dnes prišla spása do tohoto domu.
Veď aj on je Abrahámovým synom.
Lebo Syn človeka prišiel hľadať a
zachrániť, čo sa stratilo“ (Lk 19,9–10).

Pánova odpoveď nie je chladným konštatovaním skutočnosti. Ježiš je pravý človek a ako taký má city. Evanjeliá sa na viacerých miestach pristavujú pri ich opise: zľutuje sa nad zástupom, ktorý je ako ovce bez pastiera (porov. Mt 9,36), rozhorčuje sa nad kupcami, ktorí obchodujú v chráme (porov. Jn 2,14-17), bolí ho nešťastie vdovy, ktorá stratila svojho jediného syna (porov. Lk 7,11-17), dojme ho tá, ktorá vhodí do chrámovej pokladnice svoje dve mince (porov. Mk 12,41-44), plače nad smrťou svojho priateľa Lazára (porov. Jn 11,35).

Aj v tejto chvíli musel byť Ježiš hlboko dojatý. Pán videl Zachejovu zmenu života a jeho veľkodušnosť, no videl aj to, ako v duši tohto hriešnika pôsobil Duch Svätý. Ak je Zachej schopný vysloviť takéto rozhodnutie, je to preto, že mu ho vnukol Tešiteľ. Ježiš vidí zázrak Božieho pôsobenia, ktoré človeka podnecuje a pomáha

mu, pričom rešpektuje jeho slobodnú prirodzenosť. Zdá sa, že iniciatíva vychádza od človeka, ktorý sa rozhodne obrátiť, no v skutočnosti tomu predchádzalo Božie volanie k obráteniu; predchádzala tomu tichá práca Ducha Svätého v Zachejovej duši, ktorá ho pohýnala liezť na strom.

Ježiš, ktorý toto všetko vidí, sa veľmi raduje. Muselo sa to prejaviť na jeho tvári, v tóne jeho hlasu, v očiach, ktoré žiarili dojatím. A Zachej to vnímal. K radosti z toho, že Ježiša videl, že ho počúval, že zakúsil, ako ho berie vážne až do tej miery, že vstúpil do jeho domu, sa teraz pridáva radosť z toho, že dokázal potešiť Pána. Potešiť Boha a radovať sa s Bohom. Čo viac si možno priať?

.....

[1] *Cesta*, č. 392.

[2] František, Audiencia, 11-I-2023.

[3] *Vyhňa*, č. 341.

[4] František, Homília, 12-III-2018.

[5] Benedikt XVI, Príhovor pri modlitbe Anjel Pána, 31-X-2010.

[6] *Boží Priatelja*, č. 35.

[7] Sv. Tomáš Akvinský, *Summa Theologiae*, II-II, q.28, a.4.

[8] Mons. Fernando Ocáriz, Pastoračný list, 9-I-2018, č. 6.

[9] František, *Gaudete et exsultate*, č. 64.

Eduardo Baura

.....

boha-stretnutie-so-zachejom/
(21.03.2026)